

KUTATÁS A MAGYARORSZÁGI ÖSSZEÍRÁSOKBAN

Kónya Zsuzsanna

2016.05.20. Szolnok

Aba-Novák Agora Kulturális Központ Családkutató Klub

ÖSSZEÍRÁSOK, NÉPSZÁMLÁLÁSOK, STATISZTIKÁK

- Népszámlálások
- Összeírások
- Statisztikák
- A katonaállítási lajstromok (1756–1918)
- Választói névjegyzékek
- Különböző névlisták

ÖSSZEÍRÁSOK

- Állami adó céljából készült összeírások (dica - Conscriptiones portarum - 1530-1720)
- Török kori összeírások (adóösszeírások)
- Egyházi tized beszédésével kapcsolatos jegyzékek (dézsmá - regeszta decimarium – 1533-1801)
- A jobbágyság földesúri terhei (Urbáriumok - Urbaria et conscriptiones - 1527-1900)
- A Fiumében (Rijeka) hajóra szállt kivándoroltak (1903-1907)
- Lélekösszeírások (Conscriptiones animarum)
- Egyházlátogatási jelentések (Visitationes canonicae) mellékletei
- Nemesi taksa és hadisegély összeírások

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁSOK

- **1715**
- **1720**
- **1728**
- **1828**
- **1832-36**

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1715

- 1715 : LVII. tc. rendelte el
- **Cél:** portális adóról a földadóra áttérés előkészítése
- Általában csak a **földdel**, illetve **háztelkekkel rendelkezőket** veszi figyelembe;
- **Nem** veszi számba azokat, akik:
  - földet nem bírtak
  - ipari vagy kereskedelmi foglalkozást nem űztek
  - földesúri cselédséget
- Városokban számlálás alapja: polgárok háztelkei
- Kereskedőket, iparosokat foglalkozás alapján
- Mindenütt ugyanazt az űr-, tér- és hosszmértéket vették alapul

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1715

Kérdőpontok:

- 1) Jobbágyok, zsellérek, taksás nemesek és más ebbe a kategóriába tartozó egyének vezeték és utóneve
- 2) Szántóföld terjedelme pozsonyi köbölben (őszi és tavaszi vetést, ugarban hagyott harmadik fordulót)
- 3) Mennyi a telekhez csatolt irtványföld?
- 4) Hány kaszás rétje van a lakosnak?
- 5) Hány kapás rétje van a lakosnak?

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1715

Összeírták:

- Egy kapásnyi területen átlag mennyi bor
- Erdők (makkolásra, faizásra)
- Lisztelő és zúzó malmok – ha nem nemesé
- Nem helyiek által bírt: szántó, szőlő, rét
- Határ fekvését
- Föld termelőképességét
- Bor minőségét
- Forgalmi viszonyokat
- Termények értékesítési lehetőségét

The image shows two pages of a handwritten manuscript, likely a tax or land register from 1715. The top page is titled 'Helyi és Külső' and contains a table with columns for 'Helyi', 'Külső', and 'Összes'. The table lists various land parcels and their owners, with columns for 'Mérték', 'Föld', and 'Bor'. The bottom page is titled 'Helyi és Külső' and contains a table with columns for 'Helyi', 'Külső', and 'Összes'. The table lists various land parcels and their owners, with columns for 'Mérték', 'Föld', and 'Bor'. The manuscript is written in a cursive script and includes some Latin text at the bottom of each page.

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁSOK - 1720

- Cél: az 1715. évi összeírással való elégedetlenség és a hiányosságok kiküszöbölése
- Ez lett az oszmán uralom alól teljesen felszabadult ország első, minden vármegyére kiterjedő összeírása
- Rovatai alapjában megegyeznek az 1715. évivel
- Pontosabban határozzák meg:
  - adózók körét
  - művelés alatt álló szántóföldek nagyságát

Processus Typographicus sub Iudicium Dni Sicpliani Partis Ludhumi

Processus Typographicus sub Iudicium Dni Sicpliani Partis Ludhumi

Processus Typographicus sub Iudicium Dni Sicpliani Partis Ludhumi

Partis Porabio	
János Mészáros	9. 7. 17. 2.
János Liptai	2. 2. 3. 1.
Franciscus Vári	5. 4. 0. 3.
József Vári	7. 2. 0. 2. 2.
József Vári	5. 4. 2. 1. 2. 2.
János Székely	3. 0. 1. 0.
János Vári	2. 5. 4. 1. 1.
János Vári	13. 15. 8. 2. 1.
János Vári	4. 3. . . .
János Vári	14. 15. 17. 1. 2.
János Vári	4. . . . .
János Vári	8. 8. . . .
János Vári	6. . . . 2. 4.
János Vári	2. . . . .
János Vári	5. 2. . . . 5.
János Vári	8. 11. 4. 0. 1.
János Vári	14. . . . 1. . . .
János Vári	2. . . . 2. 1. 4.
Számla 1574 jpe 54. 49. 157.	

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1728

Rovatok:

- Jobbágypok neve
- Szabad költözésűek
- Örökösek
- Zsellérek (házás, házatlan-nincstelen)
- Lakott jobbágytelek (egész, fél, negyed)
- Elhagyott telek
- Fiúk azonos kenyéren
- Fiúk önálló háztartással

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1728

- Telekhez tartozó földek pozsonyi mérőben
- Telekhez nem tartozó földek pozsonyi mérőben
- Elhagyott telkekhez tartozó földek
- Majorsági földek átadva a jobbágyoknak
- Majorsági földek földesúri kezelésben
- Praediumokra maradó és bérbeadott földek
- Irtványföldek a jobbágytelekhez kapcsolva
- Szabad új irtványföldek

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1728

- Jobbágytelekhez kapcsolt legelők
- Jobbágytelekhez nem kapcsolt (évenként újra osztani szokott) legelők
- Praediumhoz tartozó vagy bérbeadott legelő
- Jobbágytelekhez tartozó (hegyvám, kilenced és tizedköteles) szőlő
- Jobbágy tulajdonban lévő szőlő
- Új, szabad szőlő
- Kereskedés haszna
- Ipari munka haszna

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

- 1825-27. évi országgyűlés VII.tc- e rendelte el,
- Cél: az adókivetés újjászervezése
- Erdély kivételével az egész országra kiterjedt
- A rovatokon kívül narratív, **helyi vonatkozású adatokat is** tartalmazhat (a község **kedvező és kedvezőtlen adottságai**, különféle számítások: elsősorban a föld és az állatállomány jövedelméről)
- A munkát a nádor irányítása alatt Országos Bizottság (Regnicolaris Deputatio) végezte

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

Nem szerepelnek:

- nemesek,
- a lelkészek és papok,
- királyi tisztviselők,
- alkalmazottak,
- nemesek szolgálatában álló tisztviselők és birtokaikon szolgálók,
- kuriális telekre épült házakban lakó zsellérek,
- bányamunkások,
- honoratiorok (magisztrátusok, jegyzők, ügyészek, pénztárosok, orvosok, sebészek, gyógyszerészek, nyomdászok stb.),
- hadba vonult és elbocsátott katonák,
- magukról gondoskodni nem tudó szellemi és testi fogyatékosok.

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

Rovatok:

1. Adózók (azaz a családfő) nevei, esetleg életkora
2. 18-60 évet betöltött családtagok (gyermek, rokon), alkalmazott száma
3. Ezek közül: honoratior, polgár, jobbágy, zsellér, házatlan zsellér, testvér, fiú, lány, szolga, szolgáló, iparos, kereskedő, kalmár
4. Ház, amely után bért fizetnek és a bér összege
5. Belső telek (nagysága négyszögölben és ára rajnai forintban és krajcárban)

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

6. Gabonatermés

- Jobbágyjogon vagy polgári jogon bírt földön (pozsonyi mérőben)
- Az adózó haszna mérőnként (rajnai forintban, krajcárban)
- Egy mérő után hány mérő termést ad (mérőben)
- A termény folyó ára (rajnai forintban, krajcárban)

7. Rétek

- jobbágy- vagy polgárjogon bírt rét nagysága (kaszásban)
- Egy mérő utáni haszon (rajnai forintban, krajcárban)

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

8. Szőlők

- terület pozsonyi mérőben
- jövedelem pozsonyi mérőnként (rajnai forintban, krajcárban)
- megműveléshez szükséges kapások (napszámosok) száma
- egy kapás föld utáni termés középértéke (rajnai forintban, krajcárban)

9. Gyümölcsösök és szilvások

- nagysága kaszásban
- egy kaszásra eső jövedelem (rajnai forintban, krajcárban)

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

10. Nagyobb állatok (marhák) száma

- igás ökrök
- borjas vagy anyatehenek
- meddő tehenek
- 3 évnél öregebb tulok és üszők
- 2 évnél öregebb tulok és üszők
- 3 évnél öregebb igás és ménes lovak
- 2 évnél idősebb igás és ménes lovak

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

11. Apróbb marha

- 1 évnél öregebb juhok száma
- 1 évnél öregebb sertések száma
- 1 évnél öregebb kecskék száma

12. Erdők

- területe,
- makkoltatásból és fakitermelésből eredő jövedelem (rajnai forintban, krajcárban)

13. Korcsmáltatás jövedelme (rajnai forintban, krajcárban)

14. Megjegyzések

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS - 1828

Nomen Juris 1 ^o	dictionis <i>Continental Accessiones</i> Nomen									Loci conscripti <i>Provincia Regni Hung.</i>					Observationes.				
	8 ^o Vinea			9 ^o Pomaria ac Pruneta			10 ^o P. r. o. o.			11 ^o r a Pecudea		12 ^o Sylvae		15 ^o Edificium		14 ^o			
	Nr.	Rd.	sr.	Nr.	Rd.	sr.	Nr.	Rd.	sr.	N	M	Rd.	sr.	Rd.		sr.			
1. Szt. Jozsef										1									
2. Pálfi Jozsef																			
3. Nagy Jozsef																			
4. Szendrői Jozsef	3			1						7									
5. Mészáros Jozsef																			
6. Székely Jozsef	8			1															
7. Károlyi Jozsef	5			1						1									
8. Brückner Jozsef	4			1															
9. Kócsis Jozsef																			
10. Pálfi Jozsef	7			1						1									
11. Bálint Jozsef	1			2						2	2								
12. Szendrői Jozsef	7			1															
13. Jozsef Jozsef	8			1															
14. Szendrői Jozsef	4			1															
15. Pálfi Jozsef										2	1								
16. Szendrői Jozsef	12			2															
17. Pálfi Jozsef																			
18. Szendrői Jozsef																			
19. János Jozsef	1			2															
20. József Jozsef	3			1															
Löss	8			10						4	8	2							2

ÚRBÉRI ÖSSZEÍRÁSOK

- Cél: földesúr és a jobbágyok közötti jogviszonyból származó jobbágyi szolgáltatások biztosítása, szabályozása
- XV. századtól 1848-ig (jobbágyfelszabadításig)
1527 és a 19. század közötti időszakban keletkezett urbáriumok (MNL)
- 1767. előtt a földesurak maguk készítették
  - Tartalmuk, formájuk különböző:
    - Jobbágyok és az általuk használt ingatlanok, állatok + kötelességeik (urbáriumok)
    - Csak jobbágynévsorok
  - Családi levéltárakban, úrbéres községek irataiban található

ÚRBÉRI ÖSSZEÍRÁSOK – 1767.

- Cél: úrbérrendezés – a jobbágyterhek felmérése és egységes szabályozása
- **Mária Terézia 1766.12.29**-én kelt rendelete
- Az összeírás a különböző megyékben 1767 és 1771 között zajlott le
- A királynő által kijelölt biztosok irányították, a szabályozáshoz szükséges összeírást végző személyeket a megyegyűlés nevezte ki
- 9 pontos kérdőív
- Előzetes összeírás
- Adatok és osztályozás felsőbb ellenőrzése után helységenként az előrenyomtatott urbáriumokat, tabellákat

ÚRBÉRI ÖSSZEÍRÁSOK – 1767 UTÁN

- **9 pontos kérdőív** alapján mérték fel a parasztság helyzetét
  - 1-3. az úrbérrendezést megelőzően a jobbágyok miszerint rótták le kötelezettségüket földesuruknak, volt-e urbáriumuk, vagy szerződés (contractus), esetleg szokás (usus) szerint adóztak-e
  4. milyen haszonvételei és kárai vannak a helységnek, milyen természeti adottságok befolyásolják a parasztközösségek gazdálkodását
  5. az egy egész telekhez tartozó szántóföld és rét nagyságáról, minőségéről kellett nyilatkozniuk, hány pozsonyi mérő gabonát szoktak vetni egy, ott szokásos holdban; lehet-e a réten sarjút kaszálni
  6. robot mennyiségére, formájára
  7. természetbeni és pénzbeli szolgáltatások számbavételére irányult
  8. puszta jobbágytelek
  9. örökös vagy szabadmenetelű jobbágyok lakják-e a községet

ÚRBÉRI ÖSSZEÍRÁSOK – 1767 UTÁN

○ Feltüntették:

- **birtokos földesúr neve**
- **telkes jobbágyainak** (örökös vagy szabadmenetelű), házas és házatlan zselléreinek **neve**
- telkes jobbágyoknál a **telek nagysága** (egész, fél, negyed stb.)
  - a **belső telek** nagyságát pozsonyi mérőben,
  - a **szántó** nagyságát holdban és
  - a **rét** nagyságát kaszásban (falcastrum, embervágó).
- **robot mennyiségét szintén telek nagyságához mérten**
  - egész telek után évi 26 nap igás vagy 52 nap kézi robot
  - a résztelkek után arányosan kevesebb (heti 1 nap igás vagy 2 nap kézi robot)
- házas zsellérek: évi 18, házatlanok: 12 nap **kézi robot**
- Jobbágyok, házas zsellérek: évi 1 forint **füstpénzt** (census)
- **megyei összesítő, beszámoló**

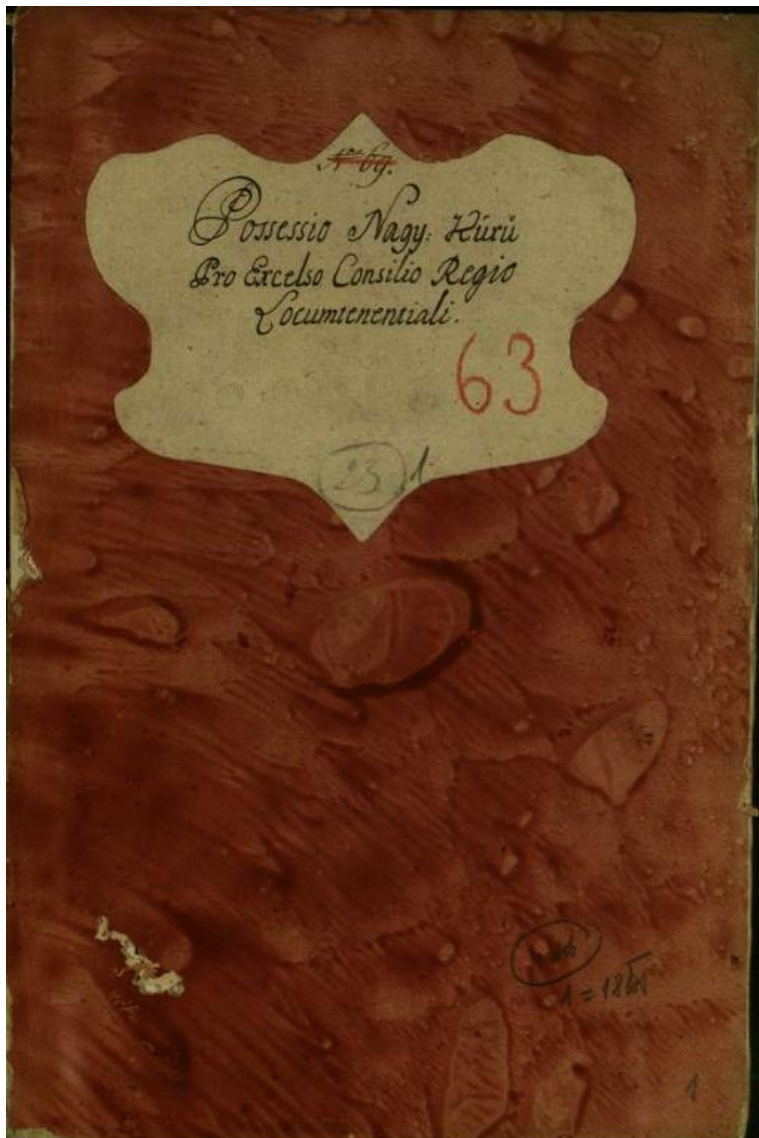
ÚRBÉRI ÖSSZEÍRÁSOK – 1767 UTÁN

Rovatai:

1. a helység neve; a lakosok jogállása (conditio) vagy nemzeti hovatartozása (natio);
2. melyik osztályba tartozik a helység (helyzete szerint);
3. a földesurak neve;
4. az úrbérrendezés előtt urbárium, szerződés, szokás szabályozta-e a szolgáló népek helyzetét;
5. a jobbágyok és zsellérek száma (az utóbbinál több alrovat);
6. a telkek száma;
7. a telkek és rétek mennyisége;
8. a község által bírt földterület;
9. a beneficiumok (nagy számú alrovattal);
- 10-11. a maleficiumok (szintén alrovatokkal);
12. a dáciák és a robot mennyisége (számos alrovat);
13. kilenced, nyolcad, heted vagy ennek megfelelője;
14. puszta telkek;
15. megjegyzések.

ÚRBÉRI ÖSSZEÍRÁSOK – 1767 UTÁN

1767. Nagykörű

Kereszt és Vezeték Nevek.	Jobbágy Helynek Működésge.			Jobbágy Helynek.		Kiszámlált Szolgálat vagy Robot.		Különösen	Adózások.						Zs.	Holt Zs.	
	Polgári Mértre való.	Mívólta.		Belső	Külső	Máriás Robot.	Vagy E helyett két Szolgálat		Ezzenéből Arénia.	Tuzre való Fa.	Ponyva.	Ki fésűt Vag.	Kappany.	Csérte.			Tofja.
		Számó Föld Höld.	Rét Ember Vágó	Mívólta.	Mívólta.												
1. <i>Fransz. Angul. Domoculac</i>	244	71	66	291	1261	2612			19	244		244	18	18	291	1	
2. <i>Thom. Kovács</i>		1				18			1								
3. <i>And. Pénkő</i>		1				18			1								
4. <i>And. Raab</i>		1				18			1								
5. <i>Jan. Turóczi</i>		1/2				18			1								
6. <i>Jan. Fejér</i>		1/2				18			1								
7. <i>And. Németh</i>		1/2				18			1								
8. <i>And. Nagy</i>		1/2				18			1								
9. <i>Thom. Bodnár</i>						18			1								
10. <i>And. Horváth</i>						18			1								
11. <i>And. Szűcs</i>						18			1								
12. <i>And. Virág</i>						18			1								
13. <i>And. Nagy</i>						18			1								
14. <i>And. Nagy</i>						18			1								
15. <i>And. Nagy</i>						18			1								
16. <i>And. Nagy</i>						18			1								
17. <i>And. Nagy</i>						18			1								
18. <i>And. Nagy</i>						18			1								
19. <i>And. Nagy</i>						18			1								
20. <i>And. Nagy</i>						18			1								
21. <i>And. Nagy</i>						18			1								
22. <i>And. Nagy</i>						18			1								
23. <i>And. Nagy</i>						18			1								
24. <i>And. Nagy</i>						18			1								
25. <i>And. Nagy</i>						18			1								
26. <i>And. Nagy</i>						18			1								
27. <i>And. Nagy</i>						18			1								
28. <i>And. Nagy</i>						18			1								
29. <i>And. Nagy</i>						18			1								
30. <i>And. Nagy</i>						18			1								
31. <i>And. Nagy</i>						18			1								
32. <i>And. Nagy</i>						18			1								
33. <i>And. Nagy</i>						18			1								
34. <i>And. Nagy</i>						18			1								
35. <i>And. Nagy</i>						18			1								
36. <i>And. Nagy</i>						18			1								
37. <i>And. Nagy</i>						18			1								
38. <i>And. Nagy</i>						18			1								
39. <i>And. Nagy</i>						18			1								
40. <i>And. Nagy</i>						18			1								
41. <i>And. Nagy</i>						18			1								
42. <i>And. Nagy</i>						18			1								
43. <i>And. Nagy</i>						18			1								
44. <i>And. Nagy</i>						18			1								
45. <i>And. Nagy</i>						18			1								
46. <i>And. Nagy</i>						18			1								
47. <i>And. Nagy</i>						18			1								
48. <i>And. Nagy</i>						18			1								
49. <i>And. Nagy</i>						18			1								
50. <i>And. Nagy</i>						18			1								
51. <i>And. Nagy</i>						18			1								
52. <i>And. Nagy</i>						18			1								
53. <i>And. Nagy</i>						18			1								
54. <i>And. Nagy</i>						18			1								
55. <i>And. Nagy</i>						18			1								
56. <i>And. Nagy</i>						18			1								
57. <i>And. Nagy</i>						18			1								
58. <i>And. Nagy</i>						18			1								
59. <i>And. Nagy</i>						18			1								
60. <i>And. Nagy</i>						18			1								
61. <i>And. Nagy</i>						18			1								
62. <i>And. Nagy</i>						18			1								
63. <i>And. Nagy</i>						18			1								
64. <i>And. Nagy</i>						18			1								
65. <i>And. Nagy</i>						18			1								
66. <i>And. Nagy</i>						18			1								
67. <i>And. Nagy</i>						18			1								
68. <i>And. Nagy</i>						18			1								
69. <i>And. Nagy</i>						18			1								
70. <i>And. Nagy</i>						18			1								
71. <i>And. Nagy</i>						18			1								
72. <i>And. Nagy</i>						18			1								
73. <i>And. Nagy</i>						18			1								
74. <i>And. Nagy</i>						18			1								
75. <i>And. Nagy</i>						18			1								
76. <i>And. Nagy</i>						18			1								
77. <i>And. Nagy</i>						18			1								
78. <i>And. Nagy</i>						18			1								
79. <i>And. Nagy</i>						18			1								
80. <i>And. Nagy</i>						18			1								
81. <i>And. Nagy</i>						18			1								
82. <i>And. Nagy</i>						18			1								
83. <i>And. Nagy</i>						18			1								
84. <i>And. Nagy</i>						18			1								
85. <i>And. Nagy</i>						18			1								
86. <i>And. Nagy</i>						18			1								
87. <i>And. Nagy</i>						18			1								
88. <i>And. Nagy</i>						18			1								
89. <i>And. Nagy</i>						18			1								
90. <i>And. Nagy</i>						18			1								
91. <i>And. Nagy</i>						18			1								
92. <i>And. Nagy</i>						18			1								
93. <i>And. Nagy</i>						18			1								
94. <i>And. Nagy</i>						18			1								
95. <i>And. Nagy</i>						18			1								
96. <i>And. Nagy</i>						18			1								
97. <i>And. Nagy</i>						18			1								
98. <i>And. Nagy</i>						18			1								
99. <i>And. Nagy</i>						18			1								
100. <i>And. Nagy</i>						18			1								

ORSZÁGOS ÖSSZEÍRÁS – 1832-36

- Cél: úrbérrendezés óta előállott változások felmérése
- Rovatai (*nem mindenütt azonos*):
  - Telkes jobbágy neve
  - Telek nagysága
  - Belső telek kiterjedése
  - Telki szántó kiterjedése
  - Kaszás rét kiterjedése
  - Évi marhás és gyalogrobot
  - Dézsma
  - Cenzus
  - Belső telek hiányának pótlása szántóból vagy rétből
  - *Megjegyzések (földesúr által visszafoglalt telkek számát és a foglalás körülményeit, indokolja a telki állomány hiányait, a zsellér telkek növekedését, utal a kurális zsellérség kialakulásának körülményeire)*

LÉLEKÖSSZEÍRÁSOK

- Községenként
- 18. század második felétől országosan egységes rovatok alapján állították össze
- 1771-től fokozatosan statisztikává silányultak
- Többnyire három összesítő táblázatból áll:
  - Conscriptio animarum
    - Felnőttek (férfiak, nők)
    - Kiskorúak (férfiak, nők)
    - Összesen (férfiak, nők)
  - Conscriptio accrescentiae és decrescentiae
    - Növekedés (született gyermek – férfi, nő)
    - Csökkenés (elhaltak – férfi, nő)
    - Összesen (férfiak, nők)
    - *1780 után erősen csökken a rovatok száma*
  - Conscriptio matrimonium
    - A házasságot kötöttek 16 évestől 70-éven felüliekig 5 éves korcsoportonként részletezve
    - *1780 után csak 5.6.8.sz. rovat + máshonnan jött házaspárok száma - máshova költözött házaspárok száma.*

LÉLEKÖSSZEÍRÁSOK – 1769

GALGAMÁCSA

Homen Personae		155	Abas	Relig	Confesso	Quoniam	Indel. huj.
Joannes Palaj	---	50		R. c.	Conf.	---	---
uxor Helena Torma	---	30		R. c.	Conf.	---	---
Filius Georgius	---	14		R. c.	Conf.	Confir.	Inscript.
Disababa	---	13		R. c.	Conf.	---	---
Joannes	---	9		R. c.	Conf.	Confir.	---
Filia Anna	---	9		---	---	---	---
Ancilla Catharina Vilag	Mens 5	20		R. c.	Conf.	---	---
Martinus Nemel	---	26		Lut.	Conf.	---	---
uxor Anna Bekers	---	20		Lut.	Conf.	---	---
Servus Joannes Molnar	---	16		Lut.	Conf.	---	---

LÉLEKÖSSZEÍRÁSOK

○ **Conscriptio animarum**

- Felnőttek (férfiak, nők)
- Kiskorúak (férfiak, nők)
- Összesen (férfiak, nők)
- Helység neve
- Letelepdedettek (Plebei domicilliati), katolikusok, nem katolikusok, szakadárok, Zsidók
- Idegenek (Extranei quasi, domicilliantes)
- Szolgák
- Szegényházakban
- Alapítványokban
- Koldusok

LÉLEKÖSSZEÍRÁSOK

- Szerzetesek
- Katolikus plébánosok
- Lelkészek és pópák száma, feleségei, gyermekei
- Összesen

- Van katolikus plébániája (templommal, templom nélkül)
- Van fiókegyháza
- Az alábbi egyházakhoz tartozik
- Milyen felekezeti imaháza van
- Milyen felekezethez tartoznak a nem katolikusok
- Milyen egyházmegyéhez tartozik

LÉLEKÖSSZEÍRÁSOK

○ **Conscriptio accrescentiae és decrescentiae**

- Növekedés (született gyermek– férfi, nő)
- Csökkenés (elhaltak – férfi, nő)
- Összesen (férfiak, nők)
- 1780 után erősen csökken a rovatok száma

Rovatok - növekedés:

- Plebejus családból
- Szolga családból
- Katona családból
- Zsidó családból
- Úton lévő szülőktől
- Börtönben lévő szülőtől
- Törvénytelenek
- Halva születtek
- Katolikus szülőktől
- Nem katolikus szülőktől
- Különböző vallású szülőktől
- Zsidó szülőktől
- Idegen jövevények:
  - Letelepíteni jöttek
  - Szolgálatra jöttek

LÉLEKÖSSZEÍRÁSOK

Rovatok - csökkenés:

- Egyháziak
- Szerzetesek
- Plebejusok
- Szolgák
- Beszállásolt katonák
- Zsidók
- Kivégzettek
- Holtan találtattak
- Baleset által elhaltak
- Születésnél elhaltak
- Számúzóttak
- Máshová költöztek
- Katonának állt
- Szerzetbe lépett

Ezek közül:

- Katolikusok
- Nem katolikusok
- Zsidók
- Összesen

LÉLEKÖSSZEÍRÁSOK

○ **Conscriptio matrimonium**

- A házasságot kötöttek 16 évestől 70-éven felüliekig 5 éves korcsoportonként részletezve
- *1780 után csak 5.6.8.sz. rovat + máshonnan jött házaspárok száma - máshova költözött házaspárok száma.*
- férfiak, nők
  - Plebejusok
  - Szolgák
  - Katonák (átvonuló, beszállásoltak)
  - Zsidók
- Ez évben kötött és múlt év végétől a házasságok száma, ezek összege
- Ezek közül valamely házastárs halála miatt felbomlott
- Megmaradt házaspárok száma

NÉPSZÁMLÁS JELLEGŰ ÖSSZEÍRÁSOK

Cél: a lakosság egészének, ill. egyes rétegeinek országos vagy helyi szempontok (pl. kor, nem, vallás, nemzetiség, foglalkozás, stb.) szerinti számbavétele

○ Egész lakosságra vonatkozó:

- Első magyarországi népszámlálás (1784-87) (egyéni – összesítő ív)
- 1804. évi népösszeírás
- Háznépi lajstromok (1840-es évek)

○ Lakosság egyes rétegeiről:

- Nemesi névsorok
- Polgári összeírások
- Görögök
- Zsidó összeírások (1848)
- Cigányösszeírások (Jászság: 1768., 1893.)
- Különböző foglalkozási ágakról készített összeírások (pl. molnárok, mészárosok, dohánytermelők, juhászok, nótáriusok, stb.)

NÉPSZÁMLÁLÁS (1784-1787)

II. József rendelte el a népszámlálást 1784. július 16-án Magyarországon, Erdélyben és Horvátországban (1784-1787)

Összeírták:

- községek, házak és háztartások (családok) számát
- jogi és tényleges népesség nagyságát
- vallás, nem és életkor, valamint foglalkozás, illetve társadalmi állás szerinti megoszlást
- lakosság egészére kiterjedt, a nemességre is
- összesen tehát több mint 8,5 millió fő (illetve az újabb kutatások szerint 9,2 millió fő)
  - Magyarország: ~6,5 millió,
  - Horvátország: 650 ezer
  - Erdély 1,5 millió

1784-1787. ÖSSZEÍRÁS

EGYÉNEKENKÉNTI HÁZ- ÉS CSALÁDI ÍV

A) minta. (Német szöveg.)

Individueller Haus- und Familien-Bogen Anno 17 . .

Bezirk	Komitat	Herrschaft											Pfarrey	Ort	Nro											
Name des Haus-Eigenthümers	Qualification	M ä n n l i c h											Verheirathete Ledige und Wittver	Inländer dieses con- scriptierten Landes	Über das voran classifizierte männliche Geschlecht	Haus Nro.										
Vor- und Zunamen der Inwohner		Alter	Geistliche	Adeliche	Beamte und Honoratioures	Bürger in Städten auch Pro- fessionisten auf dem Lande	Bauern	Voranstehender Bürger und Bauern Gewerbs-Nachfolger oder nächste Erben	Häusler, Gärtler etc. und sonst beym Nährstande und Provinzialbeschäftigungen	Unbe- stimmt Beur- laubte	Fuhrinnechte	Zu andern Staats-Nothdürften anwendbare					Nach- wachs	befinden sich in diesem Ort		Familien Nro.						
												von 1 bis 12 Jahr	von 13 bis 17 Jahr	F r e m d e		Anmerkungen										
														männ- lich	weib- lich		männ- lich	weib- lich								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27

Unter den voran classificierten männlichen Geschlechts					Über das voran classifizierte männliche Geschlecht					Haus Nro.			
s i n d					b e f i n d e n s i c h i n d i e s e m O r t					F a m i l i e n N r o .			
A b s e n t e					F r e m d e					Anmerkungen			
Verheirathete Ledige und Wittver					Inländer dieses con- scriptierten Landes								
Inner Land					Aus andern Oesterreich- schen Erblanden					Völlig Auslän- der aus andern Staaten			
Ausser Land					Unwissend wo					männ- lich		weib- lich	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27			

A) minta. (Magyar szöveg.)

Egyénekenkinti ház- és családi ív 17 . . évről.

Circulus	Vármegye	Földes uraság											Plebánia	Helység	Szám																								
A Házulajdonos neve	Quali- fikáció	F é r j f i ú i N e m b ő l v a l ó k											Az itt nevezett Keresztények között*)	Az itt megnevezett Keresztényeken kívül vagnak	Házszám																								
A bennlakók veze- tői- és keresztnéve		Kor	Papi Rendből valók	Nemesi Rendből valók	Tisztség vagy hivatalbeliek és Honoratioures	Városi Polgárok és Falusi Mester Emberek	Parasztlak	Most nevezett Polgárok és Pa- rasztlaknak Successorai vagy legközelebb való örökösei	Házi és Kerti Zelelők és másfépen a Tapaltnak státusához es az örökös foglalatosságához tartozók	A Regimentektől	A Hadi Szekerektől	A Birodalomnak egyéb szük- ségre fordíthatanók				Nevedé- kények	T á v o l l e v ő k		Ezen a Helységben Idegenek																				
													1	2	3	4	5	6		7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26

Az itt nevezett Keresztények között*)					Az itt megnevezett Keresztényeken kívül vagnak					Házszám			
T á v o l l e v ő k					Ezen a Helységben Idegenek					Eszrevétel			
Házások					Ezen Conscriptált országbeli*)								
Nőtlenek és Övegyek					Más Ausztriai örökös Ország- ból valók					Férfi- nyok		Férfi- nyok	
Az Országban					Idegen Birodal- mak alatt levő Országokból valók					Férfi- nyok		Férfi- nyok	
Az Országon kívül					Nem tudatik hol					Férfi- nyok		Férfi- nyok	
17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27			

Megjegyzés. Az eredeti nyomtatványokon a rovatok számozása hiányzik. A számozás a szövegbeli utalások megkönnyítésére szolgál.

*) A magyar szövegű minta nem mondja meg, hogy a rovatokban csak a keresztény férfiak részletezendők, de a német minta, valamint az Utasítás ezt határozottan hangsúlyozza s az anyag feldolgozása tényleg így is történt.

1784-1787. ÖSSZEÍRÁS

ÖSSZESÍTŐ TÁBLA

Aa) minta. (Német szöveg.)

Individueller Haus- und Familien-Bogen für die Judenschaft Anno 17. .

Name des Hauseigenthümers	Qualification	Männlich		Haus Nro.	
		Verheirathete	Ledige und Wittwer		
Vor- und Zunamen der Inwohner		Hierzu das weibliche Geschlecht		Anmerkungen	
1	2	3	4	5	6

Aa) minta. (Magyar szöveg.)

Egyéenkénti ház- és családi iv a 'Sidóság részére 17. . évről.

A Háztulajdonos neve	Qualificáció	Férjfiak		Ide tartozik az Asszonyi Nép	Ház száma
		Házások	Nőtlenek és Özvegyek		Familia száma
A benne lakók vezeték- és keresztnéve					Észrevétel
1	2	3	4	5	6

B) minta. (Magyar szöveg.)

Minden Házakat és Familiákat egyben foglaló Tábla 17. . esztendőről.

Circulus

Vármeqye

Plébánia vagy Ekklézsia

Helység

Nro

A Földes Uraságoknak nevei	Numerussai		Keresztények													Sidók		Az itt nevezett					Az itt nevezett											
	A Házaknak	A Familiáknak	Férjfiúi Nembőlvalók													Férjfiak		Keresztények között*)					Keresztényeken kívül vagynak Ebben a Helységben Idegenek											
			Keresztények	Sidók	Papi Rendből valók	Nemesi Rendből valók	Tisztviselő vagy Hivataltulbeliek és Honoratióes	Városi Polgárok és Falusi Mester Emberek	Parasztiok	Most nevezett polgárok és Parasztioknak Successorai avagy legközelebb való örökös	Házi és Kerti Zsellemek és másképpen a Táplálásnak Státusához és az Ország foglalatosságához tartozók	Meg nem határozott időre elbocsátott katonák	A Regementektől	A Hadi Szekerektől	A Birodalmiak egyéb szültségeire fordíthatandók	1 Esztendősköttől fogva 12-ig	13 Esztendősköttől fogva 17-ig	Ide tartozik az Asszonyi Nép	Summája a Keresztényeknek	Házások	Nőtlenek és Özvegyek	Ide tartozik az Asszonyi Nép	Summája a Sidóságnak	Az egész Népségnek Summája	Házások	Nőtlenek és Özvegyek	Az Országban	Az Országon kívül	Nem tudatik hol	Ezen Conscribált országából*)	Férjfiak	Asszonyok	Férjfiak	Asszonyok
			4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	3	4	5		17	18	19	20	21	22	23	24	25	26					

Megjegyzés: A B) táblába beirt folyószámok az A) és Aa) minták számainak felelnek meg.

*) Lásd az A) mintánál közölt jegyzetet.

NÉPSZÁMLÁLÁS (1869)

- Egy háztartásban élőket együtt írták össze
- Első modern, magyarországi népszámlálás
- **Fennmaradt összeírási ívek:**
  - *Teljes:* Nyitra, Bars, Komárom, Zólyom, Szepes, Sáros, Torna és Zemplén megyék
  - *Részben:* Maros megye, Pozsony, Szilággy
  - *Városi anyagok:* Győr, Székesfehérvár, Debrecen, Kecskemét, Szentes, **Túrkeve**, Marosvásárhely, Brassó

Lásd: [*FamilySearch – Slovakia Cenzus 1869*](#)

NÉPSZÁMLÁLÁS (1869)

1	2	3	4	5	6	7
A lakó háza- szám, azaz az ország Tud. és Zsuzsa, Tud. és Zsuzsa	3 éves Gyermek	4-12 éves Gyermek	13-17 éves Gyermek	18-24 éves Gyermek	25-64 éves Gyermek	65 éves Gyermek
1. János	1	1	1	1	1	1
2. Péter	1	1	1	1	1	1
3. Mihály	1	1	1	1	1	1
4. István	1	1	1	1	1	1
5. Károly	1	1	1	1	1	1
6. László	1	1	1	1	1	1
7. Zoltán	1	1	1	1	1	1

8	9	10	11	12	13	14
Foglalkozás	1869	1868	1867	1866	1865	1864
1. János	1	1	1	1	1	1
2. Péter	1	1	1	1	1	1
3. Mihály	1	1	1	1	1	1
4. István	1	1	1	1	1	1
5. Károly	1	1	1	1	1	1
6. László	1	1	1	1	1	1
7. Zoltán	1	1	1	1	1	1

NÉPSZÁMLÁLÁSOK

KSH könyvtár:

- **Népszámlálási Digitális Adattár:**

http://library.hungaricana.hu/hu/collection/kozponti_statistikai_hivatal_nepszamlalasi_digitalis_adattar/#

- **Magyar statisztikai közlemények (1–116. kötet):**

http://konyvtar.ksh.hu/index.php?s=kb_statistika

- **Statisztikai évkönyvek:**

http://konyvtar.ksh.hu/index.php?s=kb_statistika#kb_statistika_evkonyvek

- **Helységnévtárak:**

http://konyvtar.ksh.hu/index.php?s=kb_statistika#kb_statistika_helysegnevtarak

- **Statisztikai adatforrások, szótárak:**

http://konyvtar.ksh.hu/index.php?s=kb_statistika#kb_statistika_egyebek

STATISZTIKÁK

- Az összeírások, népszámlálások számszerű feldolgozása a 18. században indult el.
- **Bél Mátyás: Notitia Hungariae novae historico-geographica** (Bécs, 1735, 1736, 1737, 1742, 1749?)
  - Cél: Magyarország vármegyéinek földrajzi, gazdasági és társadalmi viszonyainak feltérképezése
  - Felvidéki vármegyék egy részét fedik le
  - a többi vármegyeleírás és a **jászkun kerületek leírása kéziratban maradt** (*Széchenyi Könyvtárban*)
- **Schwartner Márton: A Statistik de Könighreichs Ungarn (1798, 1809)** Cél: Magyarország népességének meghatározása II. József-féle, majd az 1802–1805 között végzett népszámlálások alapján

STATISZTIKÁK

- Magyar országnak és a határórző katonaság vidékének legújabb statisztikai és geographiai leírása (1819)
- Fényes Elek: Magyarországnak s a hozzá kapcsolt tartományoknak mostani állapotja statisztikai, földirati s történelmi szempontból (1836-1840)
- 1867. Országos Statisztikai Tanács (Keleti Károly)
- 1871. átalakul hivatalá: Országos Magyar Királyi Statisztikai Hivatal
- 1922. Magyar Statisztikai Társaság

ADÓKIVETÉSSSEL KAPCSOLATOS ÖSSZEÍRÁSOK

- A feudális kori összeírások legtekintélyesebb részét
  - az országos (hadi) és
  - megyei (házi)

adókvetéssel kapcsolatos összeírások alkotják.

- Az adóköteles személyeken kívül számba veszik az adókvetés alapját képező ingatlanokat és ingóságokat, valamint feltüntetik a kivetett adó összegét is.

MÉRTÉKEGYSÉGEK

- 1 Pesti mérő = 93,79 liter
- 1 Pozsonyi mérő = 62,52 liter = 53,30 kg = 64 nagyszombati icce
- 1 Gulden = 60 krajcár
- 1 Urna (akó) = 54,3 liter = 32 pint.
- 1 Pint = 1,75 liter
- 1 rajnai forint = 60 krajcár
- Dica = fapálcára késsel felrótt vonás (rovás), a fizetendő adó 1 egysége. Készítői a dikátorok
- 1 Kila = 20-25 liter
- 1 körmöci arany 1910-ben = 11 aranykorona
- 1 Bécsi róf = 0,777 méter
- 1 kis róf (posztó mérésére) = 0,688 méter

MIBŐL MENNYI TESZ KI 1 DICÁT (ROVÁST)?

A jobbágy és 16 év feletti fia =	1 dica
A feleség és leánya	fél dica
Folyamatosan űzött mesterség	1 dica
1 pár igásökör, vagy ló	2 dica
Tejelő tehén	1 dica
Meddő tehén	fél dica
2 db 3 évesnél idősebb üsző, ill. bika	2 dica
4 db 1 évesnél fiatalabb üsző, ill. bika	1 dica
Bor urnája (akója)	1 dica
24 öreg disznó	1 dica
48 malac vagy süldő	1 dica
24 kiló búza	1 dica
32 kiló árpa, köles	1 dica
40 Forint készpénz	1 dica
1 dica évi adója =	2 Forint
1 pozsonyi köblös szántó = 1100-1200 négyszögöl (1 magyar hold)	
1 kaszás rét = 800-1200 négyszögöl.	

ADÓÖSSZEÍRÁSOK - TÖRÖK KOR

- Tisza mente török adóztatása 1541 után
- Szandzsák lakosságának összeírása a török pénzügyi-igazgatási szervezet egyik legfontosabb feladata volt
- Kétfelé adózó települések (török - defter, magyar - dika)
- A török minden férfit vagy legalább minden háztartást megadóztat
- Névelírások (a török forrás ú.n "szíjakat"-írással készült, a magánhangzók és diakritikus pontok lehetőség szerinti teljes elhagyásával)
- Mértékegységek:
  - 1 kile – 25,65 kg
  - 1 akcse (török ezüstérme) - 2 magyar ezüst dénár;
  - 1 magyar aranyforint - 75 akcse

TÖRÖK KORI ÖSSZEÍRÁSOK

○ A szolnoki szandzsák összeírása

- 1569.
- 1571
- 1591-92 (Ágoston Gábor, Zounok 3.)

○ Hatvani szandzsák összeírása

- 1546 (*1550 körüli* - Fekete Lajos, Jászsági Füzetek)
- 1559
- 1562
- 1570 (Bayerle Gusztáv, Hatvan, 1998)

ADÓÖSSZEÍRÁSOK – XVIII. SZ.

- **Cél:** porta helyébe az adózás alapjául a jobbágy vagyona
- jobbágyok, zsellérek, és családtagjaik számát, termésüket, állatállományukat, és egyéb gazdasági tevékenységből eredő jövedelmeiket
- Rovatok korszakonként, megyénként változók

Rovatcsoportok:

- I. rovatcsoport
  - házsám, jobbágy neve, vele egy kenyéren élő fiai és nős fivérei, külön kenyéren élő fiai, nőtlenek, inquilinusok és subinquilinusok, szolgák, özvegyek, nemesek
- II. rovatcsoport - *Csak ritkán fordul elő*
  - telek nagysága, szántó, rét, legelő, szőlő, irtás, praedium
- III. rovatcsoport - *Állatállomány*
  - ökrök, tehenek, borjak, lovak, csikók, sertések, juhok, kecskék, bárányok

ADÓÖSSZEÍRÁSOK – XVIII. SZ.

- IV. rovatcsoport - *Termények mennyisége*
  - Búza, rozs , árpa, zab, török buza, hajdina, köles, tönköly, kukorica, szőlő vagy bor. Ritkábban még borsó, lencse, komló, kertből eredő- jövedelem, gyümölcs (szárított és friss), dohány, széna
- V. rovatcsoport – *Egyéb jövedelmek*
  - Pálinkafőzés (üstök száma), méhészet, sörfőzde, malom (száraz és vízi), kovácműhely, halászóhely, hizlaló, bormérés, mézárszék, különböző bérletek, faizás, piaci jövedelmek, kézművességből és kereskedelemből eredő jövedelem, készpénz, uzsorás állatok .
- Összeírás végén:
  - dikák száma,
  - hadi- és külön házipénztárba befizetendő adó
  - fentiek összege

ADÓÖSSZEÍRÁSOK - HÁRMASKERÜLET

- Hármaskerületet érintő háztartásonkénti összeírása
  - 1713. (borra, serfőzőkre, malmokra vonatkozó adatok is)
Lásd: „1. A Jászkun Kerület Összeírás 1713” – pdf
  - 1720 (Kiskunfélegyházára, Kiskunhalasra nem, szöveges megjegyzés a föld és szőlő minőségéről, állatállományról)
  - 1721, 1724, 1725. 15 éven felüliek neve
  - 1734-35
  - 1754-55. Redemptiot fizető gazdák, irredemptusok
  - 1760 (Név, ház osztály szerint, III. rovatcsoport + ipar, kereskedelem és malmok jövedelme)
Lásd: „3. Jászkun Kerület Összeírás 1760” – pdf
  - 1765.
- Az egyes helységek háztartásonkénti összeírása
  - Jászság
  - Nagykunság

ADÓÖSSZEÍRÁSOK - JÁSZSÁG

- 1710. **Jászfényszaru**
- 1722, 1741, 1742-46, 1745-49, 1748-59. **Jászberény**
- 1745, 1748-49, 1751. **Jászsószentgyörgy, Jászapáti, Jászdózsa, Jászfelsőszentgyörgy, Jászfényszaru, Jászkisér, Jászjákóhalma, Jászladány, Jásztelek**
- 1746 körül **Jászárokszállás**
- 1748-1772. **Jászjákóhalma**

ADÓÖSSZEÍRÁSOK - NAGYKUNSÁG

- 1721, 1731, 1733-34, 1738, 1747-48, 1751-1772.

Túrkeve

- 1724, 1726-28, 1730-39, 1744-47, 1769-70. **Karcag**
- 1730, 1732, 1736, 1740, 1743/44, 1750-1773.

Kisújszállás

- 1742-1773. **Kunszentmárton**
- 1751. **Karcag, Kunhegyes, Kunmadaras**
- 1769-1771. **Kunhegyes, Kunmadaras**

ADÓÖSSZEÍRÁSOK

- 1771-1848. Heves és Külső Szolnok megyei községek dicalis összeírásai
- 1845-48. Heves és Külső Szolnok megyei községek rovásadó összeírásai
- Hármaskerület - Háztartásonkénti összeírások:
  - **Jászság 1773-1848:**
    - Jászapáti (1773-1848. Hiányzik: 1810/11. és 1834/35)
    - Jászberény (1773-1848)
    - Jászfákóhalma (1773-1848. Hiányzik: 1784/85, 1788/89, 1797/98, 1799/1800, 1806/7, 1812/13, 1817/18, 1822/23, 1825/26, 1842/43)
    - Jászkisér (1773-1847. Hiányzik: 1804/5, 1809/10, 1833/34, 1838/39)

ADÓÖSSZEÍRÁSOK

- **Nagykunság 1773-1848:**
  - Karcag (1784/85 és 1847/48)
  - Kisújszállás (1773-1848)
  - Kunmadaras (1790-1848. Hiányzik: 1797/98. és 1799/1800)
  - Kunszentmárton (1773-1848)
  - Túrkeve (1777-1848. Hiányzik: 1787/88, 1789/90, 1807/8)

DICALIS (ROVÁS) ÖSSZEÍRÁSOK

- Állami adó beszedését megelőző vagyonösszeírás
- Elnevezés: adóbeszedési eljárásról - rovásbotokra (dica) vésték fel a portánként fizetett adót
- Évköre:
  - 1696. előtti (XVI. sz. , 1600-1695)
  - 1696
  - 1771. előtti (1697–1770)
  - 1771. utáni (1771–1850)
- nem közöl adatokat:
  - zsellérekre,
  - pásztorokra
  - kézművesekre
  - azon jobbágyok, akiknek vagyona nem érte el a három, illetve a hat forintot

DICALIS (ROVÁS) ÖSSZEÍRÁSOK

○ Rovatai:

- XVI–XVII. század: csak a porta vagy a dicaszámot, esetenként a kivetett adó összegét
- XVIII. századtól: különváltak az adóalap és adókivetési összeírások
- 1772 után egységes rovatok:
  - I. Adózók sorszáma, nevei, a jobbágyok 16 évnél idősebb fiak és leányaik, testvérek, zsellérek, hazátlan zsellérek (lakók) szolgák, szolgálók száma szerint.
  - II. Saját és kölcsönvett jármos ökrök, hizlalt ökrök, fejős és meddő tehenek, 2 és 3 esztendős tinók és üszők, hámos- és ménesbeli lovak, 3 és 2 esztendős csikók, sertések, juhok, kecskék.
  - III. 1–2–3-ad rendű házak, 1–2–3–4-ed rendű szántóföldek kisholdakban, 1–2–3-ad rendű kaszás rétek, 1–2–3-ad rendű kapás szőlők, szilvások pozsonyi mérőben, káposztásföldek 17 (egység: 100 főt termő terület), dohányföldek (egység: egy mázsát termő terület), 1–2–3-ad rendű gyümölcsös vagy zöldséges kertek száma, 1–2–3-ad rendű vízi- és száraz malmok.

DICALIS (ROVÁS) ÖSSZEÍRÁSOK

- IV. Bérbe adott borsajtó, fűrészmalom, kocsmá, mészárszék, bérbe adott kender és lenmag olajütők utáni jövedelem forintban, üstök és méhkasok száma.
- V. 1–2–3-ad rendű kézművesség, kereskedés és kalmárság szám szerint. Közös haszonvételek:
  - szarvasmarha legelők, juhlegelők száma, fuvarozásból jövedelmező barmok száma, kézimunkából és tűzifaizásból jövedelmet húzó személyek. Épületfaizásból részesülő házak, kereskedési faizásból jövedelmező barmok, nádvágásból jövedelmet élvező személyek száma.

Végül a felsorolt dicák után a hadi és a honi pénztárba fizetendő összeg háztartásonként külön-külön és együttesen kimutatva.

EGYÉB ÖSSZEÍRÁSOK

- Taksafizetők összeírása (jobbágytelken, majorsági földeken gazdálkodó nemesek, mesterségből élők, zsidók)
- Városi adófőkönyvek (*rovatai*: adózó neve, háza, földje, foglalkozása, adó összege)
- Subsidualis összeírások (hadisegélyt fizető nemesek, tanítók, papok, városi tanácsnokok, orvosok, stb.)
- Nemesi birtokok összeírása az országgyűlési követek napidíjainak fizetése tárgyában (*rovatai*: birtokos neve, lakhelye, összes jövedelme, fizetési illetőség)
- Lustrális és insurrectionalis jegyzékek (*rovatai*: név, lakhely, életkor, családi állapot, vallás, mesterség, kinek a költségén katonáskodik)
- Portio és kvártély összeírás

EGYÉB ÖSSZEÍRÁSOK

- Szökött jobbágyok összeírása (Coloni fugitivi)
(*rovatai*: név, a hely, ahonnan eltávozott, kihallgatott tanúk: neve, lakhelye, életkora; földesúr neve, hány éve szöktek meg, akkori dica tartozásuk, hol telepedtek le: megye, település, földesúr)
- Pestis által okozott károk összeírása
- Egyletek, polgárőrségek, stb. tagnévsorai
- Közmunkák összeírásai, táblázatai (*rovatai*: név, jobbágytelek, házas és házatlan zsellérek, szekeres és gyalognapszám)
- 1848-as nemzetőr összeírások (vagyon határhoz kötött, ezért nem mindenki szerepelt)
- Földkiosztások (1850-60)
- Tanyák összeírása (1850-től)

EGYÉB ÖSSZEÍRÁSOK

1930.01.06

Névjegyzék.

Az inárcsi és kakucsi olvasóköri (csoport) tagjairól.

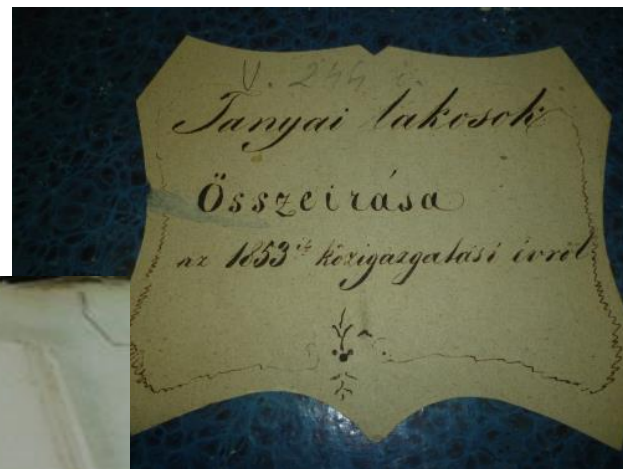
Szám	Tag neve	Helyekszáma	lakása	jegyzet
1.	Zengy Zoltán Lajos	Iskolakör	Inárcs pa.	
2.	Károly István Sándor	---	Lakás	
3.	Iskolakör István Zoltán	---	Sikló pa.	
4.	Maradicsi László Sándor	---	Sikló pa.	
5.	Rácz Miklós	---	Sikló pa.	
6.	Rácz Gyula Sándor	---	Inárcs pa.	
7.	Schallóczy Sándor	Adóközpont	Inárcs pa.	
8.	Rácz Sándor	---	Inárcs pa.	
9.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
10.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
11.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
12.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
13.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
14.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
15.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
16.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
17.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
18.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
19.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
20.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
21.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
22.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
23.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
24.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	
25.	Rácz Gyula	---	Inárcs pa.	

Részlet az Inárcsi és Kakucsi Olvasóköri tagnévsorából (1930.01.06)

(PML virtuális kiállítás)

TANYAI LAKOSOK ÖSSZEÍRÁSA

1853. Tajó pusztához tartozó lakosok

Tegyzsike

Tajó pusztához tartozó lakosok nevei

Proszta és Ura Lad Név	Minőség és foglalatosság	Termék és kultúrás címei és jelei.	Tegyzsike
<u>2241</u> fia	birtokosalan földműves 28 év	balatn n. lach. növény termése arcká baja keme otta és mészéi jele nincs	
Winkler Antal		lath. növény kőszep kerék gessenyés kékcs. szaga rendes jele nincs	
<u>2242</u>	földműves ház. konbérli 42 év	Piszeri Pest Magyar. évről termése magos arcká baja gessenyés	

NYÍREGYHÁZI BOKORTANYÁK - 1850

VIII. PALÉTA, JASKÓ GYÖRGY PALÉTÁS

Folyó- szám	Szállás- szám	Tulajdonos neve	Kötél föld	Városi ház	Jegyzet
173	1933	Öreg Bartha Janós	1 1/2	van	
174	1934	Ambrusz Janós árvái	3	nincs	Bérlője Rolkó Jósefné Zsellér Bodnár Mihály
175	1935	Özv. Hulvej Andrásné	1 1/2	van	
176	1936	Pozor Mihály	3	van	
177	1937	Hovan Mátyás árvái	2	van	
178	1938	Mihók Mihály	1 1/2	nincs	
179	1939	Ambrusz Sámuel	2	van	
180	1940	Furman András	1	nincs	
181	1941	Furman József	1	van	
182	1942	Gerbár Mátyás	1	van	
183	1943	Id. Gerbár Janós	1 1/2	van	
184	1944	Id. Gerbár Janós	—	—	
185	1945	Vitál Mihály	2	van	
186	1946	Furman Janós	1 1/2	nincs	
187	1947	Jaskó György	3 1/2	van	
188	1948	Bencs Mátyás	4	van	
189	1949	Bencs Mátyás	—	—	
190	1950	Szücs Mihály	2	van	
191	1951	Ecseri Lajos böszörményi lakos	2	nincs	Felese Szücs Mihály Bérlője Rotarides Sámuel
192	1952	Fabula János öreg	2	van	
	20		36	13	

ÖSSZEÍRÁSOK - ZSIDÓÖSSZEÍRÁSOK

- Acta Judaeorum /1725-1728-1755/
- Erdélyi zsidóösszeírás /1813-1845/
- 1848-as Országos zsidóösszeírások (a városok és megyék betűrendjében)

1261 számhoz.
II.

Izraeliták' Névsora.

Törvényhatóság' neve. Község' neve.

Sor- szám.	N e v e (a család tagjai sorban megnevezendők.)	Életko- ra.	Születés helye.		Ha külföldi, van-e letelepe- dési engedélye.	Ha nincs letelepedési en- gedélye, mióta lakik		Kereset- módja.	Műgavise- lete.	Észrevételek.
			Ország.	Község.		Magyar-Or- szágban.	a külségben.			
1)	Spiozer Jakab	30 éves.	Magyar- ország Hörv. stb.	Pápa, Zágráb.	van			bolton, házió, szabó, tűésér stb.		
	neje — —	"			nincs					
	fia — —	"								
	leánya — —	"								
	veje " "	"								
	menye " "	"								
	boltona " "	"								

8

312

ERDÉLYI ÖSSZEÍRÁSOK

- Vegyes összeírások 1698-1809.
- Székely lustra jegyzékek és nemesi összeírások.
(1635-1737)
- 1750-es összeírás
- Cziráky féle úrbéri összeírás (Conscriptio Czirákyana) (1819-1820)
- Országos népösszeírások az 1857. és 1869. évre
- Erdélyi zsidóösszeírás (1813-1845)

NEMESI ÖSSZEÍRÁSOK

- Nagybirtokosok összeírása: 1549-1552, 1675, 1685
- 1699. évi összeírás birtokos nemesség
- Nemesi vizsgálati iratok (1707, 1724, 1725
(*Jászságról is*), 1727, 1728-30, 1731-32, 1733, 1736, 1754-1755)
- 1754/55. évi országos nemesi összeírás
- 1843-44. községenkénti nemesi összeírás
- Voksoló nemesek összeírása (1824-1841, 1834-1845)
- Armálisok (címeres nemeslevelek – 1592-1902)
- Subsidualis összeírások (1792-1815)

Lásd: *Orosz Ernő: Heves vármegye családai*

NEMESI ÖSSZEÍRÁSOK

1843^{ik} évi Csepán Jozsef Kézbesi és
Kerületében általában Nemessé és Papokhoz íjveírása

Folyó szám	Neve a' Helységnek	A N E M E S N E K						Észrevételek
		N e v e	Sorsa	A p j a	Annnya	Öreg és jobb Apja	Életkor	
1.	Mártonfa	Brändi Jozef	Teljes kím	György	Tiel Eze	Máson	63	non publicat
2.	~	Jac Jozef	~	Jozef	Köpinis Éva	György	33	
3.	~	Máson	~	~	~	~	23	
4.	~	Mikhal	~	~	~	~	38	
5.	Nádas	Thufinca Jozef	Prognai	Panos	Stia Meg.	Peter	36	non public
6.	~	Jac János	Németi	Jozef	Kham Anna	János	6	
7.	~	Jozef	~	~	~	~	4	
8.	~	Brabik János	Csirmadi	János	Thierus Jeli	Jozef	30	

1843. Nagyatád

KATONAÁLLÍTÁSI LAJSTROMOK (1756-1918)

- Újoncösszeírási jegyzékek
- Utóállítási lajstromok
- Felmentési kérelmek
- Sorshúzási jegyzékek
- 1771: Hadkötelesek kötelező megyei összeírása
- 1848: Toborzások sora Pesten, Budán, Szegeden, Pozsonyban, Győrben, Veszprémben, Szombathelyen, Pécsen, Debrecenben és Kassán

A katonaállítási lajstromok (1756–1918) kutatása (Aktakaland)

Hadtörténeti források az Országos Levéltár törvénygyűjteményéből (1715–1917)

1745. JÁSZKUN REDEMPTIO

- Mária Terézia királynő **1745. május 6-án** írta alá az ún. redemptionális diplomát, melyben megengedi a jászoknak és a kunoknak az önmegváltást.
- Az összeg a kamatokkal együtt 575.900 aranyforint volt (több évig - gyűjtéssel és kölcsönökből).
- A redemptiót követően létrejövő új közigazgatási egység, a **Jászkun Hármaskerület (1745-1876)** - mely a Jászságot, a Nagykunságot és a Kiskunságot foglalta magába - székhelye Jászberény lett
- A megváltásból részt vállalókat és leszármazottaikat nevezték **redemptusoknak**

1745. JÁSZKUN REDEMPTIO

Redemptióban résztvevő jászsági települések

- Jászberény,
- Jászárokszállás,
- Jászapáti,
- Jászsószentgyörgy,
- Jászladány,
- Jászfényszaru,
- Jászjákóhalma,
- Jászkisér,
- Jászdózsa,
- Jásztelek

1745. JÁSZKUN REDEMPTIO

- Karcag
- Túrkeve
- Kisújszállás
- Kunhegyes
- Kunmadaras
- Kunszentmárton

(*Lásd: Dr. Örsi Julianna: Jászkunság összefogása, Karcag, 1996.*)

1699. PENTZ-FÉLE ÖSSZEÍRÁS

- Jászkun-kerületek értékesítése
- Pentz János egri kamarai praefectust bízták meg
- A régi urbariumok, feljegyzések és összeírások a török hódoltság alatt mind elpusztultak

The image shows a handwritten document with two columns of text. The left column is headed 'Pentz János' and the right column is headed 'Mihály Felső'. The text is written in a cursive script and appears to be a list of names and numbers, possibly a record of land or property. The names are written in a cursive script, and the numbers are written in a simple, blocky font. The document is written on aged, yellowed paper.

Rovatok:

- lakosok neve
- származásuk helye
- fiúk
- leányok
- állatállomány számát (lovak, csikók, ökrök, tehenek, tinók, borjak, juhok, bárányok, sertések, malacok, méhkasok),
- megtermelt bor, búza, árpa, zab, köles

Köszönöm a figyelmet!

zso.konya@gmail.com